

✠ ПОРАНАЈ БОГ

ČASOPIS EVANGELSKICH SERBOŤU

8. číslo

Budyšin, awgust 1964

Lětnik 14

Hrono na žnjeńc 1964

Twoje słowo je moje wjesele a mojeje wutroby radosć, dokelž sym po twojim mjenje mjenowany, o Knježe, Božo Cebaot. Jer. 15,16

Nětko, hdyž ja to tu pisam, mam před sobu ležo knihu wo profetach stareho sluba. A wo profecie, kiž je tute słowo wuprajil jako wo sobinske wuznaće, tam rěka: „Jeremias, profeta najhlubšeje znutrkownosće a najčězich dušnych konfliktow.“ A woprawdže běše Jeremias nadběhowany a spytowany a zrudany kaž hewak drje skoro žadyn druhu. A wosebje w zwisku našeho teksta dyrbi profeta hluboko žarować a skorzić. Krótko před našim słowom wón samo tak daloko dže, zo wón styskliwje woła: „Ach moja maći! Běda mi, zo sy mje porodžiła, z kotrymž so každy swari a wadži w cyłym kraju!“ Snano je to někotremu wěsty trošt, zo tajki Boži muž, kaž tola profeta bě, tež jónu tak na zemi leži a stona.

Našemu tekstej skoro podobne njeje, zo je wón wzaty z tajkeho zwiska. A krótko po tym Jeremias dale skorzi: „Ja sym twojeje ruki dla samlutki sydal; přetož ty sy jara hněwny na mnje. Čehodla traje moja bolosć tak dołho, a moja rana je tak rozbolena. Přetož wona so noचे dác zahojić. Ty sy mi kaž studžen, kotrež žorlo zaprahnje.“

Ale nětko je runje wažne a hnujace, zo w tajkej zmyslenosći tak reči a so modli, kaž wón to čini w našim hronu. Haj wšak, to słowo „twoje słowo je moje wjesele a mojeje wutroby radosć“ ma za Jeremiasa tehdom trochu hinaši zynk hač za nas, wosebje hdyž to słowo po starym porjedže Božeje služby po wučitanju epistole slyšachmy. Jeremias wjele bole na swoje profetiske powołanje myslu. Na profetu přińdže Bože słowo, a potom wón hinak njemóžeše hač rečec, wěšćić. Kaž to jónu Amos tak wuprajil: „Law ruje, što by so njedyrbjal boječ? Knjež reči, što by njedyrbjal wěšćić?“ Tak tež Jeremias w tajkim položanju hinak njemóžeše hač rečec, wěšćić, připowědać, warnować, Knjezowe hroženje abo slubjenje dale dawać. A tajke něšto je profetu přeco wupjelnilo ze swjatej radosću. Wón dyrbješe! To běchu za njeho zwjazace dyrbizny; přetož wón běše „po Knjezowym mjenje mjenowany!“

A nětk my džensniši křescenjo! My njejsmy profeta! Ale Bože słowo je nam date, je nam dowěrjene. Tež

„A wón čehnješe po swojej dróze wjesoly“

Zbožowny tón čłowjek, kotryž čehnje po swojej dróze wjesoly.

Wón ma wšitko.

Hač móže tež wo nas rěkać: Wón čehnje po swojej dróze wjesoly?

Čehodla čehnješe tamny komornik z Etiopiskeje wjesoly dom? Dokelž bě bohaty minister Etiopiskeje kralowny? Dokelž měješe wulku politisku móc w swojima rukomaj? Čehnješe wón wjesoly domoj, dokelž bě na dalokim pučowanju pobyl? Jeli by jeho wjesolosć tajkeje přičiny měla, potom je pak bjez džiwa, zo my mali čłowjekoj, kotřiž so dawno z bohatstwom, mjenom a politiskej mocu z tamnym komornikom runać njemóžemy, po swojej dróze wjeseli nječehnje. To pak tež njebě žorlo jeho wjesolosće. Hakle nětkle wo nim rěkaše: „A wón čehnješe po swojej dróze wjesoly“. Što bě so mjez tym ducy po puču stało? Ničo wurjadneho před swětom. Wón bě sebi w Jeruzalemje kupil knihu profety Jezajasa. W njej čitaše a tuž přińdže k njemu njeznaty čłowjek a jemu wukladowaše to, štož sam zrozumić njemóžeše. Wón da so we wodže wukřćić na Jezusowe mjeno a nětko wón čehnješe po swojej dróze wjesoly. Za swět wšak njezrozumiwe. Što ma to wšak rěkać w žiwjenju tajkeho etiopiskeho ministra, kotryž je bohaty na wulkih podawkach, kotryž ma rozsudzić nad stawiznami swojeho luda? Za

my směmy jo přeco zaso a na wšela-ke wašnje dóstać! Bohu budž dżak! A derje tomu, kotrehož wuznaće potom rěka, njech so jemu hewak dže, kaž so chce: „Knježe, twoje słowo je moje wjesele a mojeje wutroby radosć!“ A my smy po tym mjenje mjenowani, w kotrymž samym je zbožnosć, dokelž žane druhe mjeno pod njebjom njeje čłowjekam date, w kotrymž móhli zbožni być! A to je krasne Jezusowe mjeno! A přez njeho a we nim je nam Bože słowo wosebje drohe a ze Zinzendorfom spěwamy:

Knježe, słowo swoje krasne
hnady chcył mi zachować;
lěpše je hač kubla časne,
wšo, štož mam, chcył za njoh dać.
Hdyž mi słowo twoje rubja,
hdže dha založk wěry je?
Njeh mi tysac swětow lubja,
mi wo twoje słowo dže.

njeho sameho pak bě tutón džeń najwažniši jeho cyłego žiwjenja. Wot nětko wón wědžeše, zo je Jezus Chry-
stus tež jeho Zbožnik, zo je přez Je-
zusowu smjerc tež jeho duša wučić-
sćena wot hrěcha. Nětk je tutón
etiopiski minister přiřwzaty do Chry-
stusoweho čěla. Wón Jemu sluša.
A tohodla wón nětko čehnješe po
swojej dróze wjesoly.

Wšitko je hnada. „Ja wěrju, zo ja sam ze swojeje mocy abo rozuma do Jezom Chrysta wěrić ani k njemu přińc njemóžu. Ale swjaty Duch je mje přez ewangelijon powołał . . .“ Potajkim nic ze swojeje mocy ale přez Božu hnadu wěrjmy. Sy so hižom raz pohoršował na tym, zo ničo njezaleži na tebi a twojich skutkach, ale zo je wšitko hnada? Tale stawizna z japoštołskich skutkow pak móže nam pomhać w zrozumenju Božeje hnady. My wšitecy dostawamy samsnu hnadu, kaž tamny komornik. Tež my směmy čitać w swjatym Pismje, nam so wukladowe Bože słowo a smy křćeni na Chrystusowe mjeno. My tež slušamy do Chrystusoweho stadla a smy stawy jeho nje-widzomneho čěla. Tuž směmy so tež my tajkeje hnady wjeselić a po swo-
jej dróze wjeseli čahnýc.

Što snadž běše na tutym etiopiskim ministru wosebiteho? Nic drje jeho bohatstwo a politiska móc. To před Bohom ničo njepláči. Mi so zda, zo je tutón komornik nam dobry při-
klad w sebi měrneho a sprawného čłowjeka. W swojim hrivotacym, wrjeskotacym, čumpatym wozu ma wón dosć nutrnosće, swjate Pismo čitać. Před nim je daloka spróniwa jězba. Kajke budže doma? Nowe starosće, nowe džělo so na njeho wali, hdyž zastupi do swojich durjow, a tola wón njeje nerwozny, ale so zanuri do swjateho Pisma. Wjetši nje-měr zwonkownje a nutrkownje wšak my tež nimamy hač tamny mi-
nister kralowny Kandaki.

Filip so tutoho cuzeho čłowjeka woprašuje: „Zrozumiš, štož čitaš?“ A wón bě sprawný a strožby a ponizny dosć, zo jasnje wotmołwi: „Ně, ja to njezrozumju“ a da sebi wot Filipa Bože słowo wukladować. Wón da sebi pomhać. Pósla, kotrehož bě Bóh jemu dał, wón njewotpokaza, ale je jeho službu we wšej poniznosći z džakownosću přiřal a nětko wón čehnje po swojej dróze wjesoly.

Zrozumiš ty, zo móžeš wot tamneho komornika wjele wuknyć?

W.

Po stopach Jana Husa, Jana Amosa Komenskeho a serbskich humanistow

Podal Gerhard Wirth

Pokročowanje

Potštejn

Mała cyrkwička steji při dróze wosrjedź jeneje stareje budki a noweho maleho farskeho domu. W starej drjewjanej chěžce je so Potštejnska Ochranowska Jednota (Herrnhuter Brüdergemeinde) najprjedy schadźowała, doniž potom sej njenatarichu nowy Boží dom a nowu faru připódla. To je potajkim jena z tutech wosadow w Čechach, kotraž je so před něhdže 80 lětami založila. Farar nas wutrobnje witaše. Z dopisanja běchmy sej hižo dawno znaći a nětko so wohladachmy přeni króć. Wón nas dowjedže do Božeho domu

a tu bě nam, kaž bychmy w Małym Wjelkowje abo Ochranowje byli. Běle lawki w jednorym čistym běłym rumje, město woltarja a klětki jednorjy kateder, za kotrymž stejo farar Bože słowo wukładuje a připowěduje. Wot Potštejna jědzechmy přez krasnu krajinu do Kunwalda.

Nětko so nam dopjelnj žadosć do Kunwalda móc doječ, zo běchmy tam zastupili do drjewjaneho domčka, hdžež je so před wjac hač 500 lětami Česka bratrowska cyrkej (Unitas fratrum) založila. Jow su potajkim spočatki samostatneje cyrkwyje byle, kotraž je za 500 lět swojich stawiznow tak wjele čerpjeć měla, kotraž pak je runje w swojim čerpjenju so pokazala jako to male stadlo Chrystusowe, kotraž běše při všem swojim križu znamjo Božeje hnady.

W léce 1458 — potajkim 43 lět po Husowym spaleny w Konstancu 6. 7. 1415 — bě tu Rjehor zwołał swojich bratrow we wěrje, zo bychu so zmužili a sami swoju cyrkej w Chrystusowym mjenjej založili. To běše za tehdomniši čas njeslyšana chroblosć, poprawom wěsty puć do smjerće. Rjehor však měješe sławneho wuja, arcybiskupa Rokycana w Praze. Što by to tehdom rékało, hdy by so tutón wuj tež sobu k młodej Bratskej Jednoće wuznał?! Jeho wutroba však tutym pobožnym so přichileše, ale jeho rozum, jeho politiske přemyslenje, jemu kazaše, zo by wobhladniwy byl a so njepodał do stracha. Rozum bě sylniši hač dowěra do Boha. Škoda! Tutón Rokycana we wšej swojej mudrosći bě čłowjek ze zlamany rjapom a tuž bě za stawizny Božeho kralestwa bjez dobreho wuznama.

Jow w Kunwaldze su so w potajnym schadźowali wótcojo Česko-Bratskej Jednoty a su w poslušnosći

prečiwo Bohu nastupili swój černjojty puć. My tam stejachmy wo jstwe, hdžež su tehdom so zhromadźowali čitajo ze Swjateho pisma a zhromadnje so k Bohu modlo. Kajka skromnosć a ponižnosć a tola kolebka wuznamnych stawiznow!

59 lět pozdžišo je we Wittenbergu jedyn profesor teologije, Augustinski mnich, dr. Martin Luther 95 tezew připinył na durje hrodowskeje cyrkwyje a je z tym zahajił duchownu rewoluciju, kotrejež móc je džensa hišće mjez nami žiwa. W nimale 60 lět, wot 1458—1517, je čas so dale wuwil a je zrawil, zo by potom swět prihutowany za nowe ewangelske zrozumenje swjateho Pisma byl. Horcota, kotruž su čěscy bratra mjez tym dyrbjeli wutrač, je přinošowała k dozrawjenju reformaciskich mysłow. Česka Bratrowska Jednota je z radosću witala cyrkwinske wobnowjenje pod Lutherom. Wona je swojich zastupjerjow do Wittenberga poslała a Luther je so wutrobnje wjeselił. Wón je Česko-bratru cyrkej připóznał, byrnjež njeje k tomu došlo, zo bychu so čěscy bratra z ewangelskimi w Němskej zjednočili.

Z mócnym hibanjom w Němskej nadžiše so Česka bratska cyrkej, zo tež za nju přińdže čas swobody, ale podarmo. Hakle w léce 1609 bě kejžor Rudolf II. ewangelskim w Českej dał swobodu. A tehdom je so ewangelska wěra z wotmachom rozšěriła, zo bě w Praze hišće jedyn jenički Boží dom, kotryž hišće dobyli njeběchu za sebje. Jenož krótko 11 lět hač do 1620, hdžy běchu ewangelscy wójnu na Bělej Horje pola Prahi přehrali, mējachu ewangelscy w Čechach swobodu. My na tutón čas hižom spominachmy w Brandysu, hdžy mējachmy žiwjenje Komenskeho před woćomaj. Tole wšitko nas zaběra, hdžy stejimy w Kunwaldze w drjewjanym domčku.

Černilow

Njedaloko Hradec Kralove je Černilow. Hdžy wam přeradžu, zo Hradec Kralove na němski rékaše Königgrätz, potom je wam nadobo wšitko jasne, přetož Königgrätz je wam znaty, jako bitwišćo mjez Pruskimi a Rakuskimi, hdžež naši džědojo pomhachu Bismarckej wulku slawu dobyć, zo by wón jako kancler Pruskeho stata tež jónu kancler sylneho Němskeho kejžorstwa byl. W připódnjej horcoće rozhladachmy so po rjanym měsće a jědzechmy popođnju won do Černilowa, hdžež na nas hižom čakaše nam hač dotal po wobliču hišće njeznaty ale jara luby přećel, farar dr. Emil Jelinek, kotrehož wy, lubi čitarjo, nětko znajeje z Poršiskeho cyrkwinskeho dnja. Jeho mandželska bórže domoj přichwata ze swojeje služby a wšitcy hromadže so wjeselachmy swjateho bratrowstwa we wěrje a swjateho słowjanskeho přećelstwa. Bórže tež hišće přichwata přećel z Prahy a tak běchmy tam horstka ewangelskich

w wutrobnjej rozmołwje mjez sobu. Naš přećel pokaza nam wobaj ewangelskej Božej domaj a chodžeše z nami po wsy a pokaza nam polny hordosće rjanu wjesnu kupjel, kotruž je wón z łopaču pomhał wuryć a twarić a smědžeše tohodla z połnym prawom prajić: „To je naša kupjel.“ Rjany dolhi wječor sedžachmy na Černilowskej farje a naš bratr dr. Jelinek nam powědaše ze stawiznow swojeje wosady. Najlěpje je, hdžy wón sam porěči:

„Po krótkej ale wosudnej bitwje na Bělej Horje 8. 11. 1620, w Čechach, w kraju Biblije a kelucha započa so podušaca jezuitska čémnosć na 160 lět. Wšo, štož dopomni na slawnu dobu husitskeje rewolucije a čicheho skutkowanja stareje Bratskej Jednoty, bu surowje potłočowane.

Slawa Jana Nepomuka dyrbješe ze swojim blyšćom zawoźeć dopomnjeće na Kostnickeho (Konstanzer) martrarja a wutupić jeho čěsowarjow, kotrychž zasakle přěsčehowachu a jich na tajke wašnje nuzowachu skradžu so zhromadźować.

K nabožnej njetolerancy a fanatismu přidružili so fewdalno-socialne potłočowanje cuzeho zemjanstwa, kiž zacpěwaše čěški lud a rěč rebelow, hačrunjež běchu žiwi bjezstarostnje z potu a z džěla jeho wudračowaných rukow. Potłočowanje njebě wjac znjesliwe. Što móhl čeknyć z domizny a wupušćić ródnu zemju? Burja čěkachu wosebje z Hradec, kolebki sławneje Bratskej Jednoty. Wosebje tu mējachu jezuitscy misionarjo so wo to starać, zo bychu wutupili „tajne symjo“. 10 km w sewjerno-wuchodnym směrje wot Hradec Kralove k Šleskim hranicam leži wulka wjes Černilow, w kotrejž na předwječoru swjateho Jana 1729 Jezuića zjawnje spalichu kecerske knihi z wusměšowacym spěwom šulskich džěci:

Pal so, pal so, Jano Huso,
zo njespala so naše duše.

Pal so, pal so, Měrcin Luther,
wo twoju so dušu bije čert.

Z Hradec, Bolslowy, Chrudiumskeje, wot Litomyšle, Landškrona, Nachoda a z Kourimska běžachu Česa, tajni ewangelscy, do Šleskeje, Groß-Hennersdorfa a do Lužicy. W měsće Drebkau witachu Lužicy Serbja swojich čěskich sobuwěrjacych jako bratrow. Husto troštwawaše čěskich

ewangelskich a wosebje tych, kotřiž njemóžachu němsku rěč, zo wobydlerjo Lužicy rěčachu rěč podobnu českej. Štyri dny jich hospodowachu a hdyž woteřidžechu so z nimi bratrowsce rozžohnowachu. Wot tu čěsyc emigranća džěchu do Berlin-Rixdorfa 1725, do Šleškeje-Friedrichgrätz pola Oppelna 1752, a skónčnje do Polskeje do Wulkeho Tabora, Zelowa, 1802.

Zbytnym tajnym ewangelskim Čecham nabožny tolerančný patent kejžora Josefa II., 13. 10. 1781 da wodychnyč. Potomnicy starych čěskich bratrow smědžachu so přizjewić k jenej z dweju historiskeju ewangelskeju cyrkwjow k augsburskej abo reformowanej. Bratska Jednota je była dale kruće zakazana. Tak je so stało, zo w Černilowje nastajej w léce 1784 porno sebi dvě ewangelskej wosadze, a přetraštej dobu Rakuskeho knježerstwa, zo byštej so při zawitanju swobody 1918 jednočilej po zmysle starych nabožinskih tradicijow do jedneje wosady „Česko-bratskeje ewangelskeje cyrkwyje“. Tohodla mamy džensa hišće we wosadze dwaj ewangelskej Božej domaj a dvě farje, hačrunjež smy dawno hižo jedna wosada.

We woběmaj wosadomaj w Černilowje je był rjad prominentych duchownych. Někotrych z nich mjenuju. W augsburskej cyrkwi bě to wosebje jedyn z přních jeje předowarjow Štěpaň Leška, pozdžišo superintendent a awtor spěwarskich, a jedyn z jeje posledních duchownych Karel Lány, tež pozdžišo superintendent a nan slawného misijonara pod Kilimandžarom w Africe Martina Lanyho. W reformowanej wosadze běchu najwuznamniši fararjo: Jan Košut, nan wobeju Praskich Košutow, Jan Vesely, pozdžišo superintendent, Josef Chlumský, kiž skutkowaše w Stroužnem w Kladsku a w Husinecy při Střelina, Vaclav Šubert, založer wustawa za hólcow w Krabčicach, a skónčnje hišće Justus Nagy, kotryž je přebywał tak rjec swoje cyle žiwjenje tu. 1952 zasydli so skónčnje tu spisowacel tutech rjadkow, potomnik čěskich exulantow, kiž so w 7–8 generaciji narodži

w Polskej a w léce 1945 so wróci ze zbytnymi reemigrantami do kraja swojich předchadnikow.

Stara wosada w Černilowje, kotraž woswjeći w přichodnym léce swoje 180. wobstaće, je z Lužicu zwjazana ze wšelakimi powjazami w zařdženosci a w přitomnosti. Swojim słowjanskim bratram we wěrje, lubosci a nadžiji scěle Černilowska wosada dopomnjenku a wutrobny postrow.

Ducy domoj

Ducy dom wšak hižom smy poprawom wot teho wokomika, jako so w dalokich Košicach zady Wysokich Tatrow zaso do awta zesydachmy, a so na bok zwynchmy do Prešowa. Tónle cyły dolhi puč nětko běše nawrót domoj. Nětko pak wot Černilowa sem běchmy tak rjec posledni kónce swojeho puća nastupili. Jědžechmy najprjedy horje do Kyrkonošow (Riesengebirge). Hdyž so rozhladuješ z horow, widžiš daloko, daloko lute hory a hórki z najrjejšimi lěsami. Rjane, wulke, stare mochojte šmrěki móžeš tam wobdžiwać. Z liftom (Drahtseilbahn) jědžechmy horje na najwyši wjeršk, hdžež zymny wětrik hwizda a so rozhladowachmy na jednym boku do lěsojtych čěskich krajín a na druhim boku do wotměnjateje, pisaneje krajiny Polskeje. Cyle tam zady w kurjawje widžiš hišće Jelenju Horu (Hirschberg). Zyma nas bórže ze Sněžki (Schneekoppe) wučěri a my njejědžechmy z liftom zaso dele ale běžachmy po rjanym puću přez hórské łuki a niske kěrki a skónčnje přez wysoke chójny dele k swojemu awtej.

Nětko jědžechmy a so wjeselichmy, hladachmy a jědžechmy přeco dale a dale přez krasne krajiny a rjane města, přez Liberec, hdžež něhdy knježeše njedobry čłowjek Konrad Henlein a je wjele zleho načinił, a jědžechmy dale, doniž skónčnje njezastachmy pola swojeho přecela we Wysokej Lípje. A jow běchmy nětko tak rjec zaso doma. Krajinu Wysokeje Lipy wam njetrjebam znowa wopisać. Wy wšak z mojih prjedawšich wopisanjow wěsće, zo je tam krasnje.

jeho žel; wón steješe tak „treudeutsch“ a módrowočkaty, a što mi praji, zo njebych tež ja k wodce a skatej čeknył, hdyž bych direktor jastwa byl w Proskurowje?

„Ja dyrbbju hišće Was mylić“, započach. „Wy wěsće: jutře rano budže wotprawjenje wojaka Baranowskeho; ja sym wot Winicy přišoł, zo bych jeho na smjerć přihotował.“ „Haj, knježe fararjo.“

„Ja bych wulku wažnosć na to kładł, Baranowskeho hišće džensa wječor zeznać. Na drugej stronje pak nječam, zo wón zhoni, čehodla tu sym. K tomu je jutře rano hišće dosć zahe. Nětko bych so rady z Wami dorěčał, kak to najlěpje scinimy!“

Bě jasnje pytnyč, zo Feldwebel bórže zaso so zahraba. Wón dowidži, zo ja jasnje wědžach, što chcych a zo jeho woprašach a tak jeho do zamotwjjenja scáhnul a to wón začuwa jako zdwórliwosć. Jeho škleńčana tuposć z jeho wočow bě přeč, hdyž wotmołwi: „Hdyž dyrbbju namjet činić, tak byšće móhli tajke něšto kaž kasernewu hodžinu dzerčeć, kaž je to farar Holze činił. Smy tajke pobožne hodžiny hižom někotre razy na wječor položili, při tym ničo napadneho njeje. Hólcy su zbóžni, hdyž so jim noc kusk skrótsi. Při tutej skladnosći móže knjez farar potom Baranowskeho tak po něčim zeznać. Hewak je wón porjadny hólce. Sym přeco prajil: „Škoda wo tuteho pachola. Ale wopušćenje chorhoje. Ničo činić. — Dyrbbju swój komando informować?“

„Derje, činimy to tak.“
„Zhromadžimy jatych w jenej celi.“
„Je tam dosć ruma?“

Postrow z Ochranowa k cyrkwinskemu dnjej

Tež my so wjeselimy nutřkowneje zwjazanosće, kotraž wobsteji mjez Bratskej Unitu a Ochranowom na jedneje a ewangelskimi Serbami na drugej stronje. Tohodla džakujemy so Wam za přecelne přeprošenje na cyrkwinski džen 28. junija 1964 do Poršic. Najradšo bych sam k Wam přichwatał, a njeby za mnje žadyn wopor byl, wšitke přednoski w serbskej rěči dožiwić, hačrunjež ničo njerozumju. W Suriname slyšach přednoski w hindiskej, čineskej a čornojendželskej rěči, wot kotrychž ničo njerozumim, a tola bě přeco wjesele, předowarja a kedžbliwu wosadu widžeć.

Njeby-li žadyn z nas móhł přitomny być, přeju Wam džensa hižo žohnowany džen a prošu Was, postrowe cyłu serbsku wosadu wot direkcije Bratskeje Unity w Ochranowje a cyleje Bratskeje Jednoty.

Z bratrowskimi postrowami wostanu

Waš E. Forster

Z cyrkwinskeho swěta

Nowy prezident Němskeho ewangelskeho cyrkwinskeho dnja

Prezidalna zhromadžizna cyrkwinskeho dnja je wolila za noweho prezidenta Němskeho ewangelskeho cyrkwinskeho dnja dr. Richarda Freiherra z Weizsäckera. Založerja a

Albrecht Goes:

Njeměrna noc

Z dowolnosću naklada Friedrich Wittig, Hamburg, přel. U. H. a J. L.

(Pokročowanje)

Džěch za nim do stražneje stwy, wona bě bjez ludźi. Dvě blidže, pječ stólcow, trěłby, knihi — stražna kniha, dženík, register chłostanja — kaž to wšitcy znajachu.

W cylej Ewropje, hdžežkuliz je Hitler swoju nohu postajil. Tuta měšeńca wolija, komisneho plata, sudowja za warjenje a milica — to njemóžeš dychać bjez začułow: To je jastwo Ewropy.

Stražnik bě do pólanskeje stwy šoł, z kotrejež přińdže derje znaty wječorny zynk kasernowych stwow: twjerde praskanje kartow z potajnym ličenjom: 18 — 24 — 27 a mjez tym na samsne wažnje džiwne a wostudle „preč“. Na wokomik bě čicho.

Stražnik mje přizjewi. Ja slyšach dybawu a wošcerjacy hlós „der Himmelskroniker“. Mi so zecnje. Po krótkej přestawce: „To je wěsće dla Baranowskeho. Praj jemu, ja hnydom přińdu.“

„Knjez Oberfeldwebel přińdže hnydom.“

Ja, zo bych něšto prajil: „Wy maće nětko swjatok?“

Stražnik: „Haj, w šesćich je wječor, potom je kónce. Jenož hišće patrólju. My mamy na to zbože jenož maty wobchoď.“

Feldwebel přińdže, žołma palencoweho smjerdženja pak před nim. Jenož sekundny pomyslach prajic: Himmelskomikerej samemu njeje prawje, zo dyrbi mylić — ale potom bě mi

Štó je pola nas přihotowany k Božemu kralestwu ?

Wujimk z přednoška Měranki Wirthoweje

Štó z nas, lube serbske sorty a bratra, móže wo sebi prajić, zo je přihotowany?

A jeli my sami wo sebi myslimy, zo to smy, su tež naši swójbni a či, za kotrychž smy zamołwići, přihotowani?

Džensniši čłowjek ma we sebi stajnje tu žadosć, być aktiwny. Honi bóle hač hdy za wuziwanjom swětnych kublow. Chce być z knjezom nic jenož přirody tu na zemi ale tež nad swětnišcom.

Ale wón njezačuwa, zo něšto je, štož njemóže widzieć. Bóh Knjez, Jezus Chrystus, Bože kralestwo!

Jenož něšto je wostalo, cyle hluboko w duši kóždoho... strach! Kaž z kurjawa je wot stracha stajnje wobdaty, pyta wupuć z njeho w hońtwje za česću, w pjenjezach, w zabawje a w... hidženju. Njemóže wjac před poslednjeje wěrnosću, před njeskončnej lubosću, před Božim wobličom mjelčo pozostać, so napjelníč dać z njewuprajomnej zbožownosću.

Wbohi tón čłowjek, kiž njepyta wšědnje Bože wobličo w modlitwje

na zakładže swjateho Pisma. Wbohi tón čłowjek, kiž je wotwuknył slučač na Božu wotmołwu, kotruž nam Bože slowo dawa.

Smy stworjeni, zo bychmy Boha chwalili! Chwalić pak reka jemu přihłosować. Schwalić wšitko, štož wón čini. Štož jemu přihłosuje z džakownej wutrobu, toho wón žohnuje z měrom a pokojom w swjatym Duchu. Tomu da wěstosć, zo je přihotowany k Božemu kralestwu. Zda so nam druhy njemóžne, chwalbny kěrluš spěwać. Přičiny k tomu pak mamy njesměrnje wjele. Džak za jeho Božu službu, za swj. sakramentaj tež, zo mamy hišće serbske Bože služby a Serbski cyrkwinski džen. Naše wosady njejsu wulke, z kóždym lětom je swěrných kemšerjow mjenje. K tajkej snadnej mjeńšinje so wuznawać, k tomu je trěbne wjele sylnosće a zwažliwego ducha. Kak pak njedyrbjeli my tajkeho ducha měč, hdyž sam naš Knjez Jezus Chrystus nam přiwoła:

„Njeboj so, móličke stadleško, přetož wašeho Wótca spodobanje je, wam to kralestwo dać.“

Na wječorach so studenća wšelakich fakultow a zajimow schadžuja. Tam so reči wo problemach studija a wěry. Na druhich wječorach so zajimawe přednoški abo hudźba poskića.

A jónu w měsacu so zetkatej katolska a ewangelska studentska wosada. Su to wažne wječory, kiž so raz pola nich a raz pola nas. Husto tež hromadže dožiwimy jazz abo druhu hudźbu.

Znata po kraju je „Spielschar“ studentskeje wosady. Wona hraje za studentow ale tež za wosadu nowe a dobre kruchi. Tak je tež kontakt daty z wosadami krajneje cyrkwie.

Hdyž je student ze studijom hotowy, tak chce wón puć do domjaceje wosady namakać, a to husto dosć njebudže lóchko. Nahlady mjez starými a młodymi su wšelake. Jeli maće w swojej swójbje studentow, tak namołwjejće jich, tež so wobdžělic na studentskej wosadze a so přihotować za Bože kralestwo.

P. W.

Z wosadow

Njeswaćidlo: 12. pražnika smy z omnibusomaj kemši doješli do Reinhardsdorfa zady Łobja. Při tym přińdžechmy wokoło Šandawy přez tu wokolinu, kotraž bě wjele wosadnym z poslednich wójskich dnjow w bolostnym dopomnjeću. Reinhardtsdorfska cyrkej je sama Biblija we wobrazach. Tule cyrkej dyrbjeli wšitcy raz sej wobhladać.

W Papsdorffje nam rozkladowaše młody farar zajimawe stawizny swojeje wosady. Papsdorfska cyrkej w swojej ponižnosći a čistosći so nam lubješe. Omnibusaj wozyštaj nas po nahlych horach a přez impozantne a lubozne krajiny. W Gottleuba stej rjana stara cyrkej. W Pirnje wobdźiwachmy wulku majestotnu cyrkej. My Njeswaćidlsy so čujemy z Marijnej cyrkwy w Pirnje wosebje zwjazani, dokož je samsny Michał Schwenka wobaj wołtarjej z kamjenja krasnje wudypał Pirnjanski a Njeswaćidlski. Mała hospitalna cyrkej ma cyle hinaši charakter. Tam njejsu ławki ale stólcy zezastajane. Wołtar so hodzi ze zawěškom zawoźeć, tak zo je z cyrkwy na to wašnje nastala koncertna žurla. Z tutej mjeńšej cyrkwy je nam lóšo wutrobny kontakt namakać, hač z tamnej krasnej wulkej cyrkwy, kotruž hnuty w jeje krasnosći a wulkosći wobdźiwaš.

Krasny wuhlad mějachmy z horow wokoło Hohnsteina. Wječorne slonco pozłočeše krajinu, kotrejež hórki, města a lěsy móžachmy hač do dalekich končin widzieć.

W Palowje pod klětku našeho njezapomniteho serbskeho spisowacela Korle Awgusta Jenča so zhromadźichmy k nutnosći a tam z džakownosću hišće raz wopominachmy cyły rjany a bohaty džen.

Nakład Domowina. — Wuchadźa z licencu č. 417 nowinskeho zarjada pola předsydy ministerskeje rady NDR jónkróć za měsíc. — Rjadyje Konwent serbskich ewangelskich duchownych. — Hłowny zamołwity redaktor: superintendent Gerhard Wirth - Njeswaćidlski. — Čisć: III-4-9, Nowa Doba, čišćernja Domowiny w Budyšinje.

dotalnego prezidenta cyrkwinskeho dnja dr. D. Reinholda z Thadden-Trieglaff, kiž chcyše hižo dolho dla wysokeje staroby na wotpočink hić, prošachu jako čestny prezident předsyda kuratorija być a z tutym čestnym městnom być čas žiwjenja sobustaw prezidija cyrkwinskeho dnja. Prezidalna zhromadźizna džakowaše so jemu w mjenje wšitkich wobdžělnikow a sobudželaćerjow Němskeho cyrkwinskeho dnja za jeho žohnowane skutkowanje a swěru.

Prof. Frinta wósomdžesatnik

Naš horliwy přećel w Praze, prof. dr. Antonin Frinta, uniwersitny profesor slawistiki, předewšim serbsčiny, móžeše njedawno w čilosći a strowosći swoje wósomdžesaćiny woswjećić. Jubilar, přeswědčeny ewangelski křesćan, je so čas swojeho žiwjenja zaběrał z našej literatury a našimi poměrami. Wón je so z nami Bohu džakował za wšo wješe, kotrež smy jako narod nazhonili, a wón je so z nami rudžil w našich tysknosćach.

Jeho pilnemu a wěcywustojnemu pjeru mamy so z wulkeho džěla džakować, zo maju nas we wukraju tak lubo. Při tym je so wón wjele zaběrał z prašenjemi pobožnosće. Njeswaćidlsy spominaju rady na jeho wopyt na serbskich kemšach před něšto lětami.

Jubilar je při wšem swojim džěle tež direktor muzea Česko-bratskeje cyrkwy w Husowym domje w Praze. Hdyž wón na zakładže tamnych dokumentow a wobrazow wo bolostnych stawiznach ewangelskich cyrkwjow w Čechach reči, z kóždoho slowa začuwaš, kak jara je jeho wutrobu při tym wobdžělena.

My ewangelscy Serbja přejemy swojemu bratřej we wěrje wšo dobre

Bóh Knjez budź dale z nim a mytuł jemu wšu jeho lubosć, kiž je wón iam wopokazal.

Wirth, serbski superintendent.

Akademiska młodžina so přihotuje na aktiwnje žiwjenje w Chrystusowej cyrkwi

Hišće džensa medicinarjo, teologjo, matematikarjo, fizikarjo, slawisća adt. słyša slowo wo Božim kralestwje. Wězo je ličba mała. Ale we wšěch městach uniwersitow a wysokich šulow so přihotuja studenća, zo bychu stawy Božeho kralestwa byli.

Zěndu so w „studentskej wosadze“. Wosadni su ze wšěch móžnych krajnych cyrkwjow, haj samo metodisća, Ochranowcy a wosadni ze „Swobodneje cyrkwy“ (Freikirche). W tym so studentska wosada wot našich wosadow rozeznawa a tola je wona džěl sakskeje krajneje cyrkwy. Wot studentow so tež nježadaja cyrkwinke dawki, wosada so jenož přez kolekty sama njese, hewak pak je to wosada kaž každa druha. Wosadni su jenož jara młodži a tola hižo čłowjekojko polni zamołwitosće. Cyle wosadne žiwjenje so organizuje wot cyrkwinskih předstejićerjow — wězo studentow. Wosada ma drje studentskeho fararja, ale woni noša hlownje studentske žiwjenje we wosadze.

Koždy semester so započnje a so skónči z Božej službu studentskeje wosady. Wšo, štož je někak móžno, studenća w tutej Božej službje činja: čitanje, kolekty zběrać a modlitwy!

W kóždym tyždenju je bibliska hodžina. Wona je srjedžišćo wosadneho žiwjenja. Tam so studenća mjez sobu zeznaja a tam so woni modla a dobroproša a tam studentski farar wukładuje Bože slowo.